પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

 છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

જગજીવન દલપતરામ.

અમદાવાદમાં

મામાની હવેલીમાં યુનાઈટેડ પ્રીં૦ એન્ડ જ૦

એ૦ કં૦ "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં

રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યા.

સન ૧૮૮૨ સંવત ૧૯૩૮

કિમ્મત ૧ આનો.

૧૮૯૫

ગુજરાતી પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

પાઠ ૧ લો.

મા=માતા, જીજી; જનેતા માડી.

બા=બેહેન.

છે=હયાતી કે ચાલતી વેળા બતાવનાર શબ્દ.

પાઠ ૨ જો.

જુ=જળ, પાણી; નીર; ધરતી ભુમી. [ગ.

પા=પીવરાવ, ચાખાળા-

પાઠ ૩ જો.

પી=પેટમાં ઉતાર, પાન કર.

કા=પેહેલેચ.

પાઠ ૪ થો.

બા=માનો બાપ, યા બાપનો બાપ.

તું=બીજો પુરૂષ.

પાઠ ૫ મો.

આ=પાસેની ચીજ, સ્વરમાંનો બીજો અક્ષર

બો=દેખ, બાળ સરત બતાવનાર શબ્દ.

પાઠ ૬ ઠો.

ઘી=માખણ તાવ્યાથી જે પદારથ નિકળે છે તે.

આ=એમ.

પાઠ ૭ મો.

એ= [illegible] ઓઢયું.

બી=બીજ, બીયું.

શું=કયું.

પાઠ ૮ મો.

લે=ઝાલ; પકડ.

તે=ત્રીજો પુરૂષ.

પાઠ ૯ મો.

જી=વડીઆઈ, દાદી

ના=નહીં, નકાર બતાવનારે શબ્દ.

પાઠ ૧૦ મો.

હા=હકાર બતાવનાર શબ્દ વારૂ.

રૂ=કપાસમાંથી નિકળેલો પદારથ.

પાઠ ૧૧ મો.

તાતા=રોટલો રોટલી, ભાખર.

છી=ખરાબ, ખોટું; નઠારૂં.

પાઠ ૧૨ મો.

કે=કિવા, વા; અથવા; યા.

બાઉ=મોદક લાડુ, ગળ્યો પદારથ.

જે=કોઈ, ગમે એ.

પાઠ ૧૩ મો.

હું=પોતે, પંડે.

લઉં=ઝાલું, પકડું.

લેજે=ઝાલજે, પકડજે.

પાઠ ૧૪ મો.

વાવા=બેશ, સારૂં; શોભતું; શુંદીર.

મારૂં=પોતાનું.

તેલ=તલ પીલ્યાથી જે તત્વ નિકળે છે તે.

આપ=દે.

પાઠ ૧૫ મો.

છું=હજી, પેહેલા, પુરૂ

નુ એક વચન.
મને=પોતાને.
ભાત=ખાણું.
ખાશે=તે જમશે.
ખાઉં=ભોજન કરૂં.
પીઉં=પાન કરૂં, ગળે ઉતારૂં.

પાઠ ૧૬ મો.

જાય=સધાવે, ચાલે.
આવું=પધારૂં.
આજ=ચાલ.
કેમ=શી રીતે શા કારણ શા માટે.

પાઠ ૧૭ મો.

ત્યાં=તે ઠેકાણે.
તલ=તિલ, જેમાંથી તેલ નિકળે છે તે.
જાઉં=હીંડું, ચાલું.
તે=ઓલ્યા, પેલા; ત્રીજો પુરૂષ.

પાઠ ૧૮ મો.

દે=આપ.
આજ=ચાલતે દીવસ.
ભાત=રાંધેલા ચોખા.
ખાવા=પ્રસાદ લેવા જમવા.
જોવા=દેખવા તપાસવા
લેવા=ઝાલવા પકડવા.

પાઠ ૧૯ મો.

નહીં=ના, નકાર બતાવનાર શબ્દ.
દુધ=પય. માતાના સ્તનમાંથી નિકળનારો પ્રવાહી પદારથ.
મામા=માનો ભાઈ.
પછી=જરા રહીને પછવાડેથી, પાછળથી.

પાઠ ૨૦ મો.

મારા=પોતાના.
હશે=હોશે.
જોવું=દેખવું, જાણવું;

પાઠ ૨૧ મો.

ત્યારે=તે વખત.
ઘર=મુકામ, વાસ, રહેઠાણ.
તારૂ=સામામાણસનું.

પાઠ ૨૨ મો.

ગોળ=શેરડીના રસને ઉકાળી નરમ અથવા કઠણ કરેલો ખાવાનો પદારથ.
હતું=નક્કી બતાવનાર શબ્દ.
ભાવશે=પસંદ આવશે.
હતાં=નક્કીપણું બતાવનાર શબ્દ.
માળ=ઘર ઉપરની, માં

પાઠ ૨૩ મો.

શાક=તરકારી, ભાજીપાલો.
તારા=સામામાણસના.
દાળ=કઠોળના બેભાગ.
આવશે=પધારશે.
ઊંઘ=ઘોરવું, નિદ્રાવશ થવું.
દેશે=આપશે.

પાઠ ૨૪ મો.

હાથ=કર, ભુજ, હસ્ત.
તારા=સામાના.
પગ=ટાંટીઆ, ચરણ, પાય.
જોઉં=જાણું, દેખું.

પાઠ ૨૫ મો.

નથી=છે નહી.
કાકા=બાપનો ભાઈ.
ક્યાં=ક્યા ઠેકાણે.
નાક=નાશીકા, શ્વાસ લેવાની ઇંદ્રી.
તમારા=સામા માણસના.

પાઠ ૨૬ મો.

કાંઈ=લગાર, થોડું, જરા
આપું=દેઉં.
બેહેન=બા, ભગની.
વાત=કથા, કેણ, કથન, કાણી.
કહ્યું=બોલ્યું.
ખાવું=જમવું, ભોજન કરવું.

પાઠ ૨૭ મો.

કારણ=કીધી, કર્યો.
સાથે=સંગે, ભેળે.
માશી=માની બેહેન.
એક=સંખ્યામાં પેહેલો આંકડો.
બે=એકને એક સંખ્યા. ૨
ભાઈ=બંધવ.

પાઠ ૨૮ મો.

જોઈએ=ખપરે પડે.
મસ=વધારે, જાસ્તી, ઘણું.
આપીશ=દેઈશ.
લાવી=આણી.
કરશે=બનાવશે.
ખાશે=જમશે.
સરત=યાદ, ખબર, જાણ.
બાજરી=એક જાતનું અનાજ.
ઘઉં=એક જાતનું અનાજ.

પાઠ ૨૯ મો.

પૂછો=સવાલ કરો, પ્રશ્ન [કરો.
કહો=કહો, સંભળાવો,
માગે=કહે.
તો=અવ્યય છે.
કામ=કરાય, કાજ.
કહ્યું=બોલ્યું, વદ્યું.
પૂછું=સવાલ કરૂં.
જોઈશે=જરૂર પડશે.
પૂરી=નાનીરોટલી, અધુરી નહી તે.

પાઠ ૩૦ મો.

જુવો=દેખો.
હતા=હાજર.
માગી=પૂછી.
આપો=દો, સોંપો.
કેરી=આંબાનું ફળ.
તેણે=પેલાએ.

પાઠ ૩૧ મો.

તમે=બીજો પુરૂષ.
ભુખ=ક્ષુધા, ક્ષવા.
ભુખી=ખાધાવગરની
પણ=પરંતુ, તોપણ, તથાપી.
લાગી=થઈ, વળગી, ચોટી.
થઈ=બની.
બાહાર=મારગમાં, રસ્તામાં.
જાવ=ચાલતા થાઓ.

પાઠ ૩૨ મો.

પાસે=કને, નજદીક, લગભગ, ટુંકડું.
ભાભી=ભાઈની કે દોસ્તદારની વહુ.
તેના=પોતાની.
બીજો=અવર.
ક્યારે=કોએ વખતે.
ઊભું=આડું નહી તે, ખડું.

પાઠ ૩૩ મો.

ગુંદર=ઝાડમાંથી નિકળેલો ચીકણો પદારથ.
આંબો=કેરીનું ઝાડ.
સોનું=કનક, હેમ.
જુની=અસલી, નવી નહી તે, પુરવની, ઘણા કાળની.
કાલે=આવતા દીવ-

સનો આગલો કે પાછલો દીવસ.

પાઠ ૩૪ મો.

ચાર=ત્રણનેએક, એને એ. (૪)
કેટલા=કોઈ સંખ્યામાલમ ન હોય તે પુછવામાં આવે એવો શબ્દ અમુક સંખ્યા.
માથુ=મસ્તક, શીર, ટોચ મથાળુ.
છત્રી=ટોપ, છત્ર, છતરી.
માથાં=મસ્તકો.
પશુ=જનાવર, ઢોર, હેવાન.

પાઠ ૩૫ મો.

પધશો=પધારશો, જઈ.
આવો=પધારો.
જોડે=સાથે સંગાથે; પાસે કને.
તેડી=ઉચકી.
નાની=કદમાં થોડીબચુકડી.
બીજુ=જુદુ.
જઈશ=દુર થઈશ.
ખીર=બાફેલા ચોખા દુધમાંવિકાળેછેતે.
પુરી=ઘઉંની તળેલી નાની રોટલી.

પાઠ ૩૬ મો.

સારો=બેશ; મજાનો; સુંદર.
માટે=વાસ્તે, કાજેસારૂ અરથે મળે જાતે, પંડે, મતે.
લીધો=આણ્યો.
કાગળ=કોરો અથવા લખેલો પત્ર.
કેવો=કેરીતરેહનો; કેવી જાતનો.
લખાવશે=લખવા બતાવશે.
લખીશ=લખવાબેશીશ
વારે=વખતે; કાળે.
આવડે=સમજે, જાણે.

પાઠ ૩૭ મો.

બુમો=ઘાંટો; હોંકારો ટઉકો.
થયું=બન્યું.
પાડા=પાહાડો ભેંસનો નર.
પાડશે=કાહાડશે; હેઠે નાખશે.

પાઠ ૩૮ મો.

બેસું=પલાણ કરૂં.
ઘોડો=અશ્વ, તુરંગ; હય. ખરીઓવાળુ પશુ.
ઘોડે=તુરંગે.
કયે=કીયે, કોણે.
છોકરા=છોકરો, બાળ.
આપણ=આપણેપોતે.
જોડો=પુષ્ટ, મજબુત.
આવડે=જાણે, સમજે.
ચાકર=નોકર, સેવક; દાસ.
ભીમો=નામછે.

પાઠ ૩૯ મો.

આણું=લાવું.
બહુ=વધારે, ઘણુંમસ
પાણી=જળ, નીર.
ખપ=અગત્ય, જરૂર.
ઉભી=આડી નહીં.
છોડી=છોકરી, દીકરી.
શે=કીયે પ્રશ્ન પુછનાર શબ્દ.
કને=પાસે; નજીક.
પીળુ=હળધર જેવા રંગનું.
કાચા=રાંધ્યાવગરના.
તરસ=તલપ; પ્યાસ

પાણીની ધખ.
લાગી=થઈ.

પાઠ ૪૦ મો.

ભલી=શાણીડાહીસારી
પેટ=ઉદર.
રાંધે=બાફે; પકાવે.
ખાધા=જમ્યા.
ખવાડત=જમાડત.
દાહાડે=દીવસ.
રાંધેલા=બાફેલા.

પાઠ ૪૧ મો.

બાપડા=બીચારા ગ-
રીબ રાંક.
ધીમે=હળવે, સાસતે.
અમે=પોતે, જાતે.
ઝટ=તાકીદ, જલદી
ઉતાવળ;તરત ઝટ
પટ એકદમ.
દાંત=દંત.
મધ=મધમાખીનો
ખોરાક ગોળ જેવો
ગળ્યો પદારથ.
આપણી=પોતાની.
શેરી=મોહોલ્લો.
વહુ=બાયડી સ્ત્રી ધ
ણીઆણીભારજા.
એમને=તેમને.
ડોશી=વરધ સ્ત્રી.
હીંડાતું=ચલાતું.
બાપડી=બીચારી.
ભલા=સારા મેશ.
તેમને=તેઓને.
ચાલે=હીંડે.

પાઠ ૪૨ મો.

ચોળ=સાકકું;મશળ.
વેળા=વખત;કાળ સ-
મય.
ગંદી=મેલી, ચોખ્ખી
નહી તે.
ગાંડી=અકલવગરની
દીવાની.
લુગડાં=કપડાં, વસ્ત્ર.
અરે=ઓ.
મેલાં=ગંદાં; ઉજળાં ન-
હી તે.
ઉડે=ફરકે.
જોયો=દેખ્યો, નરખ્યો.
ચોળતી=મસળતી.
ઓળ=હાર, પંક્તિ.
પેહેર=ધાલ્ય.
મેલાં=ગંદાં.
ડીલે=શરીરે; અંગે.
ગંદી=ગોબરી, મેલી;
ખરાબ.

પાઠ ૪૩ મો.

ઓળખી=પરખી.
ખેતર=અનાજ પક-
વવાની જમીન.
સાંભળે=સુણે.
કાચું=બાફ્યા વગરનું
ઘંટી=ચક્કી, દળવાનું
યંત્ર.
મજુરી=મેહેનત વહ-
તરૂ.
રાખજે=સાચવજે,
જાળવજે.
અનાજ=દાણા, ધાન.
વાળા=તાંતણા.
પઇશા=રૂપીયા, જર.
વેચવા=કિમતલેવા.

પાઠ ૪૪ મો.

બોલો=કોહો.
પાંચ=પંચકડું, ચાર-
ને એક.
શા=કંઈ પ્રશ્ન પુછના
ર શબ્દ.
થોડી=જગાર,ઓછી.
મગ=એક જાતનું ક-
ઠોળ.
અડદ=એક જાતનું
કઠોળ.

ભાલ=કપાળ.

પાઠ ૪૫ મો.

બાકો=બકાત અધુરો.
બાકુ=રોંધ, અટકાવ.
ફણી-પોશી.
બાકી રાખી.
રોટલા પાળી.
રોટલા=ભાખરી.
રોજ=હમેશ; નીત
આવડે-જાણે.
લોટ-આટો, દળેલું અનાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમુ=મેલું.
ઉઠે=ઉભી થાય.
પાટુ-લાત.
સુતી=નિદ્રાવશ થઈ.
ગાય=ગૌ, ધેનુ.
પેલી=ઓલી.
ધોળી=સફેત, ઉજળી.
રાતી=લાલ.
અજાણી=જાણીતી નહી તે.
અહીં=આ જગાએ અતરે.

પાઠ ૪૭ મો.

ચારો=ઢોરનું ખાણુ; ઘાસ ચાર.
ગોધા=આખલા.
સઘળુ-તમામ સઘળુ
થોડું-લગાર.
વિના=વગર, શિવાય.
નાખ=ફેંક, ઉછાળ.
નાખીએ=ફેંકીએ.
ભરાય=પુરૂ થાય.

પાઠ ૪૮ મો.

જોયા=દેખ્યા.
દયા=કૃપા, મેહેરબાની
છાશ-દહીંમાં પાણી નાખીવલોવેતછાશ
ભેંસ=ઢાંઢું.
રંગ-રૂપ.
કાળો=સામળો.
સમજણ=અક્કલબુદ્ધિ
દહી=દધી દુધમાંછાસ મેળવ્યાથીથાયછેતે

પાઠ ૪૯ મો.

મઠ=એકજાતનુંકઠોળ
મીઠું=નીમક; લુણ.
કઢી=છાશમાં મશાલો નાંખીઉકાળેછેતે.
હાથે=પોતાની મેળે.
ખીચડી=દાળ અને ચોખા એકઠાકરીને રાંધેછે તે.
પારખી-ઓળખી.
દેખાડું=બતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ-તરૂ, વરક્ષ.
ખૂણો=ખાંચો.
તોડવી=ચુંટવી.
ઠીક-સારૂં.
ઘેલા ગાંડા.
ચડી=ઉપર ગઇ
આંબા કેરાનું ઝાડ.
આંમલી=આંમલીનું ઝાડ. [ઝાડ.
લીમડું=એક જાતનું
વડ-એક જાતનુંઝાડ.
ચોરી=ધણીથી છાની જણસલેઇજવીતે.
તોડીશ=ચુંટીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફોઈ=બાપની બેહેન.
નાઠા=દોડ્યા.
ફળીઆ=ખાંચા ખડકી મોહલ્લો. શેરી; માડ.
નિકળે=નીસરે.
કીધું=કર્યું, બનાવ્યું, રચ્યું.

મોહોટી=મોટી.
અલી-સખી, બેહેન-પણી.
ખબર-માલમ;જાણ.
લાકડી-સોટી, ગેડી.

પાઠ પર મો.

સઉ=બધાં તમામ; એકેએક.
વાળુ=સાંજનું અથવા રાતનું ભોજન.
બચી-ચુંબન, બોકી.
મોહો=મુખ, વદન.
ગાળો=ખરાબ શબ્દ મુખેથી બોલવા.
દીધી=આપી, આલી.
વાંક=ગુનો, તકશીર.
માંદાં=આજારીકામલી
કડવા=વખ જેવા,ઝેર જેવા.
ઓસડ=દવા.

પાઠ ૫૩ મો.

તોફાન=ઉધમાત, મસ્તાઈ.
આંખો=લોચન, નેત્ર.
દોડ=નાશ.
ઉભા=શીધા આડા નહી તે ખડો.
લુલો=લંગડો, પાંગળો.
વાગે=લાગે.
રાંતે=રહાંએ ચાલે.
ચુલામાં=ભઠીમાં.
મોટા=ઘરડા.
જીવ=પ્રાણ આત્મા.
પોતાની=પારકીનહીંતે
જરા-લગાર,ઓછુંથોડું

પાઠ ૫૪ મો.

ઢોલ=નગારૂં.
ઢગલા=ગંજ.
ખાંધે=કાંધે ખભે.
નિશાળ-શાળા,ભણવાનું ઠેકાણું.
જણ-મનુષ્ય, માણસ
વધારે-અતિશય,ઘણું મસ.
પુરાં=બરોબર.
વગાડે=બજાવે.
પીપી-શરણાઈ.
બેન=અંગવસ્ત્ર.
મેહેતાજી=માસ્તર,ભણાવનારશાળાગુરૂ
મજા=ગમત, રમુજ.
બેસવા=શરૂ કરવા.
પટેલ=પાટીદારકણબી
વરસ=બાર માસ.
મારતા=પીટતા,ઠોકતા
શેઠ=ધણીમાલિકઉપરી

પાઠ ૫૫ મો.

બેચે-તાણે.
દીઠાં=જોયાં.
નાગી=નવસ્ત્રી.
ધુળ=રેણુ,ખાંઆડી.
કાદવ-કીચ,કચરો;કીચડ.
કજીઓ=લઢવાડ, કંકાસ ટંટો.
કરે-હીંડે, આથડે.
ભણે=ગોખે.
હળ=હાળ,સાતીકુ.
બળદ-ગાયનો ખાંશી કરેલો નર.
કેહેવું=બતાવું.
ધણી=માલિક.
એડે=એડતાં ખણે.
પોતાની=પારકી નહી
ઢોર=જનાવર.

પાઠ ૫૬ મો.

કુતરો=સ્વાન, કુતરાંનો નર.
બીલાડી=મંજારી, મની
કબુતર=પબુતર.
ચકલો=ચકલીનો નર.

કાગડો=હાડીઓ.
પોપટ=સુડો, સુક.
પાંખો=પક્ષીને ઉડવા-નું સાધન.
ઝાડ=વરક્ષ.
માળા=પક્ષીના ઘર.
ઊંદર=ચુવા, મુષક મુશકા.
ગરોળી=જાનવર.
દીધાં=આપતાં.
ગધેડા=ખર.

પાઠ ૫૭ મો.

એક=સંખ્યાનો પેહેલો અક્ષર.
બે=એકને એક (૨) સંખ્યા.
ત્રણ=બેને એક (૩)
લેખણ=વતરાણું, કલમ
મુકુ=મેલું.
જોડે=સંગાથે, સાથે.
ઉલટા=અવળા વિરૂધ

પાઠ ૫૮ મો.

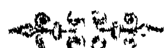
ચાર=બેને બે (૪)
પાંચ=ત્રણને બે (૫)
છ=ચારને બે (૬)
આંગળાં=હાથની હ-થેળીથી ટેરવાં સુ-ધીનો ભાગ.
પાઈ=પૈશાનો ત્રીજો ભાગ.

પાઠ ૫૯ મો.

સાત=ચારનેત્રણ (૭)
આઠ=પાંચનેત્રણ (૮)
નવ=છનેત્રણ (૯)
દસ=પાંચનેપાંચ(૧૦
મીંડું=શુન્ય. (૦)

જાહેર ખબર.

નીચે સહી કરનાર નમ્રતા પૂર્વક જાહેર કરે છે કે આ ચોપડી તથા સરકારી અંગ્રેજી નીશાળોમાં ચાલતી અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ચોપડીઓના અર્થ તથા તરજુમાઓ તથા ડીક્ષનેરીઓ અને મુંબાઈના છાપેલા પુસ્તક, સંસ્કૃત હિંદુસ્તાની, ગુજરાતી તથા નાટકો જૈનધરમના તથા વૈષ્ણવધરમના તથા વારતાઓ, કાવ્યો તથા કીસાઓ તથા વૈદકના પુસ્તકો વગેરે બીજી ઘણી જાતના પુસ્તકો અમારી પાસેથી સરસ છાપ ને સસ્તી કીમતે મળશે માટે સાગરી લેવી હોય તેમણે પોસ્ટપેડ કાગળ લખી ખુલાસો કરવો નાટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહીં.

અમદાવાદ.

બુકસેલર. જગજીવન દલપતરામ ઠે. ત્રણ દરવાજાના મેદાનમાં બાલિટનની હવેલી નીચે પુસ્તક ખાનું.
શ્રી. પટેલ. હરગોવનદાસ હરજીવનદાસ પુસ્તકવાળા ઠા. શાપુર વનમાળી વાંકાની પોળ.

